

המדיר פרק שביעי כתובות

עו.

עין משפט נר מצוה

נה א ב מיי פ"ה מהל'
 אבות הל"ד טו"ע
 ה"ע ט"ז ח"ק ט"ז ז'
 נ ג מיי פ"כ מהל'ט
 מכה הל"ד טמג
 ע"ש פ"ט טו"ע חו"מ ט"ז
 רכ"ד ט"ז א'

תוספות ר"ד

ר"א אמר רישא מנה
 לאבא בירך סיפא מנה לי
 בירך פי"א נמי אוקמינה
 כ"ג ורישא דאמרי' בעל
 מהימן משום דהו"ל מנה
 לאבא בירך שהוא טענת
 שמא שהאב טען להוציא
 הכתובה בשבילו והיא
 טענת שמא שאינו בריר
 מתי נולדו בה המומין
 הללו. והלכך לא מהני
 חזקה דגופה כגון טענה
 האשה שהיא טענת ברי
 ויובה בכתובה לעצמו
 דהיא מהניא ומפקינ'
 בה ממונא ה"מ למאן
 דאית ליה חזקה דגופה
 אבל חזקה דגופא דאשה
 לא מהני ליה חזקה
 לדלילה לאפי' ממונא
 מחזקה אבל אילו הוה
 [טוענת] כנגדו דכתובתה
 לעצמה ה"נ אשה מהימנא
 ואע"פ שלא נכנסה
 לרשות הבעל ולא אמרינ'
 כאן נמצא וכאן הו"ל ר"א
 האשה נאמנת וק"ל ה"ל
 כ"ג דהוה בתרא. אמר
 ר"א א"ש המחליף פרה
 בחמור ומשך בעל החמור
 את הפרה ולא הספיק
 בעל הפרה למשוך את
 החמור עד שמת. על בעל
 החמור להביא ראיה שהי'
 חמורו קיים בעת משיכת
 הפרה ותנא תנא כלה.
 פ"י בעל החמור משך את
 הפרה והחמור היה בביתו
 ותנן בספ"ק דקידושין
 כל העשה דמים באחר
 כיון שזכה זה נתחייב
 זה בחליפין פ"י כיון
 שמשך א' מהן נתחייב
 חבירו באונס חליפיו
 בכ"מ שהן ועכשוו נמי
 משעה שמשך את הפרה
 קם החמור ברשות בעל
 הפרה ואם מת לאחור
 משיכת הפרה לעצמו מת
 ואע"פ שהחמור בבית
 בעליו עומד וכשנמצא מת
 לא ידענו מתי מת זה
 אומר עד שלא משכת
 פרתו מת וברשותך מת.
 וזה אומר לאחור שמשכתי
 פרתך מת וברשותך מת
 אמר שמואל שעל בעל
 החמור להביא ראיה שהי'
 חמורו קיים בעת משיכת
 הפרה ואם לא ימצא
 ראיה יחזור פרה לבעלה.
 ומסתיע ממנה' דכלה
 ואמרי' ה"י כלה אי לימא
 כלה בבית אביה וכו'

וחדא במקום תרתי **א"ו** בלום הוא. וא"ת והא גזי בעל איכא
 נמי תרתי חדא דלזין ארס מתפיים צמומין וחדא דאית
 לן למימר כאן נמצאו כאן היו והני תרי חזקי דבעל עדיפי טפי מהני
 תרי חזקי דאשה דכאן נמצאו כאן היו עדיף מחזקת הגוף דהא עודה
 צבית אציה על האז להציא ראה

ולא מהני ליה חזקת הגוף כדנלד
 ספק צרשותו ואמרינ' כאן נמצאו
 כאן היו וכשנכנסה לרשות הבעל
 והציא הבעל ראה שעד שלא נתארכה
 היו זה מומין אלו פטור מכתובתה
 דעדיף טעמא דלזין ארס מתפיים
 צמומין מההיא דלזין ארס שותה צכוס
 אלא אס כן בודקו א"כ השתא נמי
 דמיימי ראה דמשנתארכה היו זה
 המומין אמאי לא מיפטר מהני תרי
 טעמי ומאי שנה דכאן נמצאו כאן
 היו גרידא עדיפא מחזקת הגוף
 וחזקה דלזין ארס מתפיים צמומין
 עדיף מחזקה דלזין ארס שותה צכוס
 וכי הוה תרווייהו צבדי הדדי עדיפי
 טעמי האשה מנייהו ויש לומר דודאי
 טעמי האשה עדיפי וכאן נמצאו כאן
 היו גרידא דעדיפא מחזקת הגוף
 היינו משום דמסייע ליה חזקת ממון
 וכן חזקה דלזין ארס מתפיים צמומין
 מסייע ליה חזקת ממון ולחד מייניהו
 יש כח לחזקת ממון לסייע אצל

לתרווייהו צבדי הדדי לא מסייע ועוד יש לפרש דמשום הכי כי הוה
 תרווייהו צבדי הדדי עדיפי טעמי האשה משום דלפילו לא יאה
 אלא אחד מהן אמת או חזקת הגוף או אין ארס שותה צכוס יש
 לה כתובה אצל בעל לא מיפטר אלא עד שיהו כל הטעמים שלו
 אמת שאם אחד מהם שקר מפסיד הבעל הילכך גריעי טעמי הבעל
 מטעמי האשה: **ריישא** מנה **אבא** בירך. ללחורה היה נראה
 לרבינו יצחק לפרש דטעמא משום דצרי שלה לא מהני לאז דהוי
 כמנה לאחור צידך דאמרינ' ביש נוחלין (ב"ב קל"ג: ושם) דלזינו נאמן
 גבי האומר זה אשני אינו נאמן דבעי ללחוכי מהתם דצרי ושמה
 לאז צרי עדיף ומאי שנה האשני התם דכמנה לאחור צידך הו"ל ואע"ג'
 דהכא איכא נמי חזקת הגוף מ"מ לא מהני ליה דלא אמר רבן גמליאל דנאמנת אלא צבדי ושמה כדאמרינ' לעיל בריש פ"ב (דף טו.) וצרי
 שלה לא מהני ליה כדפרישית ומיירי כגון שהאז טוען שמה דאי טוען צרי לא הוה צריך להציא ראיה סיפא מנה לי צידך ולגבי ידיה
 מהני צרי ידיה ואע"ג דק"ל צבדי ושמה לאז צרי עדיף הכא איכא צרי וחזקה וחזר צו רבינו יצחק דהא משמע מדקאמר על האז
 להציא ראיה שאינו נוטל בלא ראיה אפילו טוען צרי מדלא קאמר או שיאמר צרי לי ועוד דמשמע מההיא דשמואל צמומין דנכנסה
 לרשות הבעל דעל הבעל להציא ראיה אפי' טוען האז והבת שמה ואינו מטעם צרי ושמה אלא משום דנולד הספק צרשותו מדמיימי
 ופריך עלה מההיא דמחט שנמצאת כו' דההיא שמה ושמה הוא ואי משום צרי ושמה הוא לא הוה פריך מידי דמסתמא רב אשי לא פליג
 דשמואל דקיימא לן כותיה ונראה לו פירוש הקונטרס עיקר דרישא מנה לאצא צידך ולא מהניא חזקת האשה לגבי האז:
ומודה ר"מ דהכמים במומין הבאין בו. להאי גירסא קשה דהשתא דהכמים מייפין כח הבעל כמו חכמים וצמתי' לא משמע הכי אלא
 לחכמים דהכא יפה כח הבעל מכה האז אע"ג דבעלמא לא מייפיה ר"מ כח הבעל כמו חכמים וצמתי' לא משמע הכי אלא
 ר"מ מייפה כח הבעל טפי מחכמים דאפי' מומין הנדקדים יכול לטעון וחכמים פליגי עליה על כן נראה כפירוש רבינו חננאל דגרים
 ומודים חכמים לר"מ ומיהו גם זה אינו מיושב דלא שייך מודה הואיל ולא פליגי כה"ג וצקונטרס גרים ומודה ר' מאיר ותו לא וקשה
 מודה למאן: **ואמאי** מנה ר' בירך הוא. מימה אמאי אקשי לרב אשי טפי מכלל הני אמרי' דלעיל דלמ"ז תברא הוה מני לאקשוי
 מה חילוק יש בין צבית אציה ולבין צבית בעלה ולמ"ד נמי כאן נמצאו כאן היו אמאי על האז להציא ראיה הא הוה חדא צמומין תרתי ולא
 מני למימר דס"ד דמקשן דראוין לצא עמה משמע שהם ישינים ויכר שמומין אלו צאו מומן ארוך מקודם אירוסין ואימרת חזקת הגוף
 לפיכך על האז להציא ראיה דא"כ מאי פריך לרב אשי הא רב אשי לא אמר שיהא נאמן אלא מחזקה חזקה ומיהו יש לומר דלעולם
 ק"ל כאן נמצאו כאן היו ומיירי צאות מומין שאין הבעל יכול לידע אותם אפי' ע"י צדיקה כגון נכפה הקבוע לו זמן וריח הפה שיכולה
 לשמור עלמה שלא יכירו זה בני אדם שאע"פ שנכנסה לרשות הבעל על האז להציא ראיה דהשתא לא הוה חדא צמומין תרתי דחזקה
 שאין שותה צכוס א"כ בודקו וראה ונתפיים ליכא למימר כיון דלזין יכול לידע מומין אלו ע"י צדיקה קרובותיו ומיהו לא יתכן לפרש כן
 למאי דגרסינן צמומין דהוולד עמה צבית אציה: **ע"ל** בע"ה החמור דהביא ראיה. אע"פ שהוא מוחזק וחזקת הגוף
 נמי מסייע ליה והוה לן לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים אלא טעמא דשמואל דמוקמינ' לפרה בחזקת מרה קמא והא דפריך הש"ס
 דהשואל (ב"מ ק. ושם) גבי המחליף פרה בחמור וילדה דלחוקו וליחוי צרשותא דמאן קיימא וליחוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה
 אלמא לא מוקמינ' חזקת מרה קמא היכא דתפיס אידך התם פריך לפי המסקנא דהכא דלא קאי הכי ומיהו תימה למאי דלסקא דעמין
 השתא אמאי על בעל החמור להציא ראיה כיון שהוא מוחזק וגם איכא לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים והא שמואל גופיה אית ליה
 צבית המוכר פירות (ב"ב צ"ג: ושם) המוכר שור לחבירו ונמצא נגמון דלזין הנעוה חוזרין ולא מוקמינ' להו בחזקת מרה קמא אלא אוליג' בטר
 חזקה דהשתא אע"ג דרובא מצבני לרידיא מסייע למרה קמא כ"ש הכא דאית לן למיזל בטר חזקה דהשתא דמסייע ליה חזקת הגוף וליכא
 למימר דהתם היינו טעמא דמדלל דק אס הוא נגמון אית לן למימר דלשחיטה וצבית דא"כ מה צריך למימר התם לשמואל כי אוליג' בטר
 רובא דאירוסא צמומין לא אוליג' והא טעמא לא משום רובא הוא אלא משום דלא דק ועוד צ"ב צבית כור (שם קה. ושם) אמר שמואל
 כור בשלשים סאה צמלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה משום דמספקא ליה אי תפיס לשון ראשון או לשון אחרון ולוקמא בחזקת מרה קמא
 על כן נראה דטעמא דשמואל לאו משום חזקת מרה קמא אלא אית לן למימר כיון דאשתכח החמור דמת כי היכי דעכשוו הוא מת כן יש לנו
 להחזיקו שהיה מת גם קודם דמיהא להא דאמר צבית (דף ד.) דכל הטומאות כשעת מליאתן דוקא גבי מיתת חמור וגבי מוס וגבי מחט
 שנמצאת צבתי צבית הוה דכלה צבית חמיה על הבעל להציא ראיה משום דכי אמרינ' נמי כמו שאנו מוצאין

חדא צמומין תרתי. דהעמד ממון על חזקתו לא אמרינ' דניהו נמי
 הכא תרתי צמומין חזקה דגופא חזקה דממונא לאו כלום היא: **עד**
שלא התארכה. אצל היכא שהציא עדים שראו זה עד שלא התארכה:
העמד הגוף על חזקתו ליכא למימר.
 קדושין דהא קיימי עדים: **העמד**
ממון על חזקתו. כי ליכא חזקה
 דגופא: **רב אשי אמר כו'**. מהדר
 נמי לאוקמה כולה כרבן גמליאל
 דחזקה דגופא עדיפא ורישא להכי לא
 מהניא חזקה דגופא לפי שאין העענה
 שלה אלא של אציה שכתובת אירוסין
 לאז והוה ליה מנה לאצא צידך וגבי
 אב לא אמרינ' צמומין צבית דמיהו
 חזקתה: **מודה ר"מ גרס'** צמומין.
 אע"ג דאמר נכנסה לרשות הבעל על
 הבעל להציא ראיה מודה הוא צמומין
 הראוין לצא עמה כו'. וקס"ד בכל
 מומין שיש לספק ולומר שמצית אציה
 צאו: **שעל האז להציא ראיה**. ואע"פ
 שנכנסה לרשות הבעל: **מנה לי צידך**
הוא. וימנה העמד הגוף על חזקתו:
ציטירא. אצבע ימירה דליכא למימר
 לאחור אירוסין נולד: **ומשך בעל החמור**
אם הפרה. והחמור היה צבית בעליו
 ותנן בקדושין (דף קה.) כל הנעשה
 דמים בחמור כיון שזכה זה שמשך אחד
 מהם נתחייב חבירו צמומין חליפין

כדא אמר רבן גמליאל דנאמנת אלא צבדי ושמה כדאמרינ' לעיל בריש פ"ב (דף טו.) וצרי
 שלה לא מהני ליה כדפרישית ומיירי כגון שהאז טוען שמה דאי טוען צרי לא הוה צריך להציא ראיה סיפא מנה לי צידך ולגבי ידיה
 מהני צרי ידיה ואע"ג דק"ל צבדי ושמה לאז צרי עדיף הכא איכא צרי וחזקה וחזר צו רבינו יצחק דהא משמע מדקאמר על האז
 להציא ראיה שאינו נוטל בלא ראיה אפילו טוען צרי מדלא קאמר או שיאמר צרי לי ועוד דמשמע מההיא דשמואל צמומין דנכנסה
 לרשות הבעל דעל הבעל להציא ראיה אפי' טוען האז והבת שמה ואינו מטעם צרי ושמה אלא משום דנולד הספק צרשותו מדמיימי
 ופריך עלה מההיא דמחט שנמצאת כו' דההיא שמה ושמה הוא ואי משום צרי ושמה הוא לא הוה פריך מידי דמסתמא רב אשי לא פליג
 דשמואל דקיימא לן כותיה ונראה לו פירוש הקונטרס עיקר דרישא מנה לאצא צידך ולא מהניא חזקת האשה לגבי האז:
ומודה ר"מ דהכמים במומין הבאין בו. להאי גירסא קשה דהשתא דהכמים מייפין כח הבעל כמו חכמים וצמתי' לא משמע הכי אלא
 לחכמים דהכא יפה כח הבעל מכה האז אע"ג דבעלמא לא מייפיה ר"מ כח הבעל כמו חכמים וצמתי' לא משמע הכי אלא
 ר"מ מייפה כח הבעל טפי מחכמים דאפי' מומין הנדקדים יכול לטעון וחכמים פליגי עליה על כן נראה כפירוש רבינו חננאל דגרים
 ומודים חכמים לר"מ ומיהו גם זה אינו מיושב דלא שייך מודה הואיל ולא פליגי כה"ג וצקונטרס גרים ומודה ר' מאיר ותו לא וקשה
 מודה למאן: **ואמאי** מנה ר' בירך הוא. מימה אמאי אקשי לרב אשי טפי מכלל הני אמרי' דלעיל דלמ"ז תברא הוה מני לאקשוי
 מה חילוק יש בין צבית אציה ולבין צבית בעלה ולמ"ד נמי כאן נמצאו כאן היו אמאי על האז להציא ראיה הא הוה חדא צמומין תרתי ולא
 מני למימר דס"ד דמקשן דראוין לצא עמה משמע שהם ישינים ויכר שמומין אלו צאו מומן ארוך מקודם אירוסין ואימרת חזקת הגוף
 לפיכך על האז להציא ראיה דא"כ מאי פריך לרב אשי הא רב אשי לא אמר שיהא נאמן אלא מחזקה חזקה ומיהו יש לומר דלעולם
 ק"ל כאן נמצאו כאן היו ומיירי צאות מומין שאין הבעל יכול לידע אותם אפי' ע"י צדיקה כגון נכפה הקבוע לו זמן וריח הפה שיכולה
 לשמור עלמה שלא יכירו זה בני אדם שאע"פ שנכנסה לרשות הבעל על האז להציא ראיה דהשתא לא הוה חדא צמומין תרתי דחזקה
 שאין שותה צכוס א"כ בודקו וראה ונתפיים ליכא למימר כיון דלזין יכול לידע מומין אלו ע"י צדיקה קרובותיו ומיהו לא יתכן לפרש כן
 למאי דגרסינן צמומין דהוולד עמה צבית אציה: **ע"ל** בע"ה החמור דהביא ראיה. אע"פ שהוא מוחזק וחזקת הגוף
 נמי מסייע ליה והוה לן לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים אלא טעמא דשמואל דמוקמינ' לפרה בחזקת מרה קמא והא דפריך הש"ס
 דהשואל (ב"מ ק. ושם) גבי המחליף פרה בחמור וילדה דלחוקו וליחוי צרשותא דמאן קיימא וליחוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה
 אלמא לא מוקמינ' חזקת מרה קמא היכא דתפיס אידך התם פריך לפי המסקנא דהכא דלא קאי הכי ומיהו תימה למאי דלסקא דעמין
 השתא אמאי על בעל החמור להציא ראיה כיון שהוא מוחזק וגם איכא לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים והא שמואל גופיה אית ליה
 צבית המוכר פירות (ב"ב צ"ג: ושם) המוכר שור לחבירו ונמצא נגמון דלזין הנעוה חוזרין ולא מוקמינ' להו בחזקת מרה קמא אלא אוליג' בטר
 חזקה דהשתא אע"ג דרובא מצבני לרידיא מסייע למרה קמא כ"ש הכא דאית לן למיזל בטר חזקה דהשתא דמסייע ליה חזקת הגוף וליכא
 למימר דהתם היינו טעמא דמדלל דק אס הוא נגמון אית לן למימר דלשחיטה וצבית דא"כ מה צריך למימר התם לשמואל כי אוליג' בטר
 רובא דאירוסא צמומין לא אוליג' והא טעמא לא משום רובא הוא אלא משום דלא דק ועוד צ"ב צבית כור (שם קה. ושם) אמר שמואל
 כור בשלשים סאה צמלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה משום דמספקא ליה אי תפיס לשון ראשון או לשון אחרון ולוקמא בחזקת מרה קמא
 על כן נראה דטעמא דשמואל לאו משום חזקת מרה קמא אלא אית לן למימר כיון דאשתכח החמור דמת כי היכי דעכשוו הוא מת כן יש לנו
 להחזיקו שהיה מת גם קודם דמיהא להא דאמר צבית (דף ד.) דכל הטומאות כשעת מליאתן דוקא גבי מיתת חמור וגבי מוס וגבי מחט
 שנמצאת צבתי צבית הוה דכלה צבית חמיה על הבעל להציא ראיה משום דכי אמרינ' נמי כמו שאנו מוצאין

זכא מוקם שהן: **עד שמה החמור**. זה אומר עד שלא משכת את פרתה
 מת חמורך וכן מת זה אומר שמשכתי מת וכבר קניו הוא לך: **ופנה**
הונא בלגה. תנא דמתני' דאייירי צמומין כלה מסייע לי: **הי בלגה**. הי
 מילתא דמתני' מסייעתא: **אילימא כלה צבית אציה**. רישא דמתני' י'
 שבאו לזין צעודה ארוסה דקתני האז צריך להציא ראיה וצבירא
 ליה לשמואל כר"א דמוקי לה' צבתי מנאי ואפי' נכנסה לחופה אית ליה
 לתנא דרישא שהאז צריך להציא ראיה ואע"פ שלא נולד ספק צרשותו
 אלמא אינו גובה ממון מספק. והאי נמי לא יחזיק צבית חבירו מספק
 ואף על גב דהספק צרשות חבירו נולד שהרי כבר נעשית מסיכה:
 מי